

Stichting Noordster terug op Scheveningen

Dr. Lelykade 156
2583 CN Den Haag
Email: info@sch236.nl
www.sch236.nl

Praairapport SCH 236 Noordster

Praaibericht No. 18 – 15 december 2020

Dit is al weer het laatste Praaibericht van het jaar. Een jaar dat in ons Scheepsjournaal als een wel heel bijzonder jaar te boek is komen te staan. Nog geen drie maanden kon er volop worden gewerkt, voordat de uitbraak van Covid 19 in maart ons vergaande beperkingen oplegde waardoor de werkzaamheden nagenoeg stil kwamen te liggen. Feestelijke evenementen zoals Vlaggetjesdag, waarop we open schip zouden houden, of de open dag voor alle donateurs en andere bijeenkomsten aan boord konden geen doorgang vinden. Dat lot trof ook onze jaarlijkse 'stapelloop- of bouweteeltborrel', die we altijd houden op 15 december, de dag waarop de Noordster in 1949 van stapel liep. Kortom: het was een jaar met een kwakkelende teelt, waarin de voortgang van de restauratiewerkzaamheden is vertraagd.

En toch waren er in de afgelopen praaperiode een paar mooie momenten om op terug te zien. Zo hadden we onverwacht – ik noem ze in volgorde van hun bezoek - een wethouder, koningin en burgemeester aan boord!

Flitsbezoek wethouder Anne Mulder

Mijn vorige praaibericht sloot ik af met oud-(scheeps)wethouder Boudewijn Revis die in het kader van zijn afscheid op 16 september een 'uitzwaaimoment' hield op de kade voor onze Noordster. Een betere keuze voor de ontvangst van de Scheveningse achterban in de open lucht en op havenlocatie was nauwelijks denkbaar. Ook voor een partijtje op de kant is de Noordster een prachtig decor!

Intussen nam nog op dezelfde dag opvolger Anne Mulder de Scheveningse stadsdeelportefeuille over. De nieuwe wethouder maakte op 9 oktober per fiets een kennismakingsrondje langs de haven. De reeks 'flitsbezoeken' aan diverse Scheveningse bedrijven sloot hij af met een bezoek aan twee vrijwilligersorganisaties: het reddingstation van de KNRM en onze Noordster. Na een 'wellekom an boord' vertelde Wout Bruin over de restauratie en ik lichtte de doelstelling en het belang van ons Noordsterproject toe. Wethouder Mulder was zeer enthousiast en toonde veel belangstelling. Het bezoek werd afgesloten met een foto op de kant voor bakboordsboeg. In het voorjaar hoopt de nieuwe stadsdeelwethouder te kunnen aanmonteren als scheepswethouder.

Vanzelfsprekend na het afleggen van een vaardigheidstoets van nog nader te bepalen aard, inhoud en omvang...

*Aankomend scheepswethouder
Anne Mulder*

Historisch moment: koninklijk bezoek

De restauratiewerkzaamheden vinden weliswaar door de coronamaatregelen beperkt voortgang, maar dat betekent niet dat er aan boord niets te beleven is. Integendeel: woensdag 18 november bevond zich een hoge gast aan boord waardoor die dag als een bijzondere dag de geschiedenis van de Noordster in zal gaan. In het kader van de Dag van de Ondernemer bracht H.M. koningin Máxima een werkbezoek aan het Scheveningse scheepsreparatie- en constructiebedrijf Boeg B.V. Die eer had het op de historische plek van de vroegere sleephelling aan de Hellingweg gevestigde bedrijf te danken aan het feit dat het was genomineerd voor de prijs van de Koninklijke Metaalunie. Omdat de restauratie van de Noordster een van de belangrijkste projecten is van Boeg, was het lijntje naar onze haringlogger snel gelegd: na een rondleiding door de productiehal van Boeg bracht de koningin een bezoek aan boord. Bestuurslid Nico Buijs lichtte haar voor over de restauratie en de bedoeling van het project. In de publieksruimte van het voormalige tonnenruim sprak Máxima behalve met Buijs van Boeg ook met de Scheveningse ondernemers Karel Pronk jr. van Hollandvis en Karin Vrolijk van tent- en zeilmakerij Vrolijk over de impact van de coronacrisis voor het bedrijfsleven. Over het bezoek is ook te lezen op de site van het Koninklijk Huis: www.koninklijkhuis.nl met mooie foto van het gezelschap in onze publieksruimte.

Uitleg bij het informatiebord op de kant

Gesprek met ondernemers in publieksruimte (foto Rolf van Koppen)

In het voetspoor van Wilhelmina

Met dit koninklijk bezoek hebben we geschiedenis geschreven. Want voor zover ik kan overzien is het bijna negentig jaar geleden dat zich voor het laatst een Nederlandse koningin aan boord van een Scheveningse haringlogger bevond. Op donderdag 23 april 1931 knipte H.M. koningin Wilhelmina vanaf de voorplecht van de vleetlogger SCH 250 *L.R. Koolemans Beijnen* een over de Pijp gespannen lint door en opende daarmee al varende de Tweede Binnenhaven. Op de foto staat zij op de voorplecht met Z.K.H. Prins Hendrik en H.K.H. Prinses Juliana. De logger werd gestuurd door schipper Cornelis de Graaf – dezelfde die onze Noordster in mei 1950 toestak en daar tot 1956 schipper op zou zijn. Andere toeval: de visserman die op de voorplecht staat met de rechterarm leunend op de bolder is de 25-jarige matroos Arie Mos, vader van onze tweede penningmeester Nico Mos. Historisch toeval bestaat...

Opening Tweede Binnenhaven op 23 april 1931 (foto J. Matz. Coll. Nico Mos)

Voortgang werkzaamheden

Het leek wel afgesproken werk, maar is het niet. Juist vlak voor het koninklijk bezoek waren de beide wanden van de publieksruimte strak in de lak gezet en was de plafondverlichting gereed. Op de foto van het bezoek komt goed tot uiting hoe mooi het is geworden- en hoe men er uitstekend aan tafel kan vergaderen.

In het voorin werd verder gewerkt aan de betimmering. Het zal niet lang meer duren voordat kan worden begonnen aan de inrichting van bijvoorbeeld de kooien. Om nog even benedendeks te blijven: in de verwarmingsinstallatie van de motorkamer werd een nieuwe branderketel geplaatst. Bovendeks werden aan weerszijden van de brug de schijnbakken aangebracht voor de plaatsing van het bak- en stuurboordlicht. De aan de binnenzijde rood respectievelijk groen geschilderde houten bakken werden geheel naar oorspronkelijk ontwerp vervaardigd door leerlingen van Mondriaan. Met behulp van een hoogwerker werden aan de voor- en achtermast de lichten aangebracht: een toplicht in de voormast en in de achtermast een licht, dat vroeger werd aangeduid met de 'geit in 't land'. Verder werden in het want de zgn. weeflijnen aangebracht zodat men weer naar boven kan klimmen. Aan de stag tussen beide masten werden de zgn. jill bevestigd. Lijnen die voorzien zijn van haken waarmee de tonnen in en uit het tonnenruim werden getierd.

Wand strak in de lak

Schijnbak aan bakboord

Aanbrengen van toplicht

Geit in 't land aan achtermast

Motoren vaarklaar!

Een kijkje in de motorkamer

De navigatielichten zitten er vanzelfsprekend niet alleen voor de historische sier. De Noordster ligt niet onlosmakelijk verankerd aan de kant, maar zal in voorkomend geval ook buitengaats gaan. Dan zijn de lichten wettelijk vereist. Varen kan trouwens ook niet zonder goed werkende motoren. Daarvan zijn er drie aan boord: twee generatoren en een hoofdmotor van 455 KW oftewel zo'n 620 PK, waarmee de Noordster een vaart kan behalen van 10 mijl per uur. 12 november jongstleden werden ze alle nagekeken en gereviseerd door de firma Maaskant uit Stellendam.

Maaskant deed dat bij wijze van sponsoring en voor deze substantiële steun zijn we het bedrijf bijzonder erkentelijk. Dat geldt ook voor olieleverancier GEO BV die 2.000 liter brandstof ter beschikking stelde voor de verwarming van de motorkamer. Sponsors zijn evenals donateurs onze onmisbare partners in het Noordsterproject.

Recente aanwinst

Dat geldt ook voor iedereen die een voorwerp wil inbrengen in onze museale collectie of inrichting aan boord. Dit keer kregen we van Kees Vrolijk een zware bronzen scheepsbel van het juiste formaat (14hx19w), die zelfs al zo'n vijftig jaar geleden ook aan de wal heeft dienst gedaan. De bel zal na enige restauratie een plekje gaan krijgen aan de brug of benedendeks in de kombuis voor wie met een sjoer aan het allemansendje een rondje wil geven. Voor zijn inbreng zijn we de heer Vrolijk zeer erkentelijk! Wie volgt?

Overhandiging scheepsbel

Bezoek Burgemeester

Burgemeester a/b Noordster

Vrijdag 11 december opende burgemeester Jan van Zanen eerst Legoland aan de boulevard en kwam daarna een kijkje nemen aan boord. Hij bezocht onder meer de publieksruimte en het voorin en liet zich voorlichten over ons restauratieproject. Tegelijkertijd vertelde Wout Bruin over hoe het er op de visserij aan toe ging en hoe het leven was aan boord. Onze burgervader, die overigens ook grote belangstelling voor geschiedenis heeft, was zeer geïnteresseerd in de geschiedenis van de visserij en in die van de Noordster. Hopelijk kan het er volgend jaar vast een keer van komen dat hij kan kennismaken met al degenen die bij de restauratie van de Noordster betrokken zijn.

Behouden Teelt

Tot slot: het is weer de 'têd van bouweteelt' zoals men in vroeger dagen het einde van het haringseizoen placht aan te duiden. De haringloggers werden 'afgesneden': alles wat zich aan boord bevond werd op de zolders van de rederserven opgeslagen om te overwinteren in afwachting van het voorjaar en het nieuwe haringseizoen. Voor de Noordster geldt dat echter niet. Integendeel: 15 december – de dag waarop de Noordster in 1949 van stapel liep én dit praaibericht wordt geschreven - hangt de kerstverlichting in het want en worden de decemberdagen evenals op vele andere schepen in de haven feestelijk verlicht doorgebracht. In het nieuwe jaar worden de werkzaamheden voortgezet zodra de coronabeperkingen dit toelaten.

De Noordster verlicht in donkere dagen voor Kerstmis

'Ofsnijtje'voor de Graaiploeg.

Aan het eind van de teelt ging bij het afsnijden van de logger niet alleen al het scheeps- en visgerei van boord, maar werd onder de bemanning ook het proviand verdeeld dat nog over was. En dat was vaak van alles wat: restanten bloem, erwten en bonen, blikje 'dikke melk', zeekaak en wat dies meer zij. Men kreeg dit dan als 'ofsnijtje' mee naar huis. Dat gebruik werd vandaag nieuw leven ingeblazen. Bestuursleden Teun van Dijk en Wout Bruin bezorgden bij alle leden van de Graaiploeg een overgebleven 'litertje (jenever) met twee zeekaken' aan huis. Bescheiden maar welgemeend blijk van dank en waardering voor alle inzet en tijd die de Graaiploeg in het afgelopen jaar aan de restauratie van de Noordster heeft besteed.

Het 'ofsnijtje' was mogelijk dankzij sponsoring door Boeg, Rederij Groen en Jaap Spaans.

Dit was mijn laatste Praaibericht in een heel bijzonder 2020. Vanaf brug en bestuurstafel van de Noordster wens ik u namens bestuur en bemanning 'al ét nôdige' in een voorspoedig 2021! Blijf gezond!

Mr Henk Grootveld

Voorzitter Stichting SCH 236 Noordster terug op Scheveningen

